

Opinie

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Bloemen van kwaad

✎ Ellen Deckwitz ⌚ 1 juli 2021 ⌚ Leestijd 2 minuten

Een vriend is dit voorjaar tegen zijn wil verhuisd. Na jarenlang twijfelen verliet hij het huis bij IJmuiden waar hij opgroeide en waarin hij zijn zoontjes, nu vier en zes, wilde grootbrengen. Het ging niet meer. „Ik kan het niet meer verantwoorden naar hen toe”, zei hij toen we de laatste dozen inlaadden. Beide kinderen hebben inmiddels astma en zelf was hij er klaar mee dat hij pas kan hardlopen na te hebben gecheckt hoe de wind staat.

In de verte verdonkeren Tata Steel-wolken de horizon. De staalfabriek ligt al flinke tijd onder vuur vanwege de bergen fijnstof die ze dagelijks uitstoot en zo de omliggende natuurgebieden, speeltuinen en woningen met een grauwe sluier bedekt. De GGD stelde vast dat kanker in de omgeving van Tata veel vaker voorkomt, niet zo gek aangezien uit onderzoek door het RIVM bleek dat het stof onder andere lood, vanadium en PAK's bleek te bevatten.

Omwonenden hebben inmiddels rechtszaken aangespannen tegen de metaalmoloch, maar dat duurde de vriend te lang. Hij wil niet het risico nemen dat hij en zijn gezin chronische ziektes oplopen omdat een multinational geen haast heeft om iets aan zijn vervuiling te doen. Een zaak kost tijd, recht bloeit nou eenmaal trager dan onrecht. Wanneer het eindelijk tot een uitspraak komt, is er in het slechtste geval al onomkeerbare gezondheidsschade.

Ik moest denken aan de reeks Flora Tata Metallica van kunstenaars Tinkebell, deze week te zien op Art Rotterdam. Het betreft een reeks doeken met de silhouetten van

bloemen en grassen uit het duingebied rond Tata Steel, tegen een zwarte achtergrond. In plaats van verf gebruikte de kunstenares het donkere metaalstof uit de omgeving van de staalgigant. Het materiaal is giftig - in een interview gaf ze aan dat ze na een paar uur ermee te hebben gewerkt benauwd en misselijk werd en hoofdpijn kreeg - maar het resultaat mag er zijn: het spookt in de lijsten. Het lijken de fotonegatieven van een grimmige biotoop, waarbij de planten op het ene werk aan virusdeeltjes doen denken en op het andere werk aan tumoren.

„Wauw”, fluisterde de verhuisde vriend, toen ik hem de kunstwerken liet zien. „Nu heeft het vreselijke toch nog wat moois opgeleverd. Wat een prachtig statement.”

Charles Baudelaire, auteur van *De bloemen van het kwaad*, schreef eens dat het kwaad geschiedt zonder moeite. En dat het goede altijd voortkomt uit een soort kunst. Daarmee kan je mensen pas echt wakker schudden.

Die nacht droomde ik van zwarte fijnstofvelden. Erboven zweefden de grijs-witte geesten van uitgestorven planten en geknapte longblaasjes. Roetwolken snoerden mijn keel dicht. Snakkend naar adem werd ik wakker, terwijl het duister de laatste tere bloemen opslokte.

Ellen Deckwitz schrijft op deze plek een wisselcolumn met Marcel van Roosmalen.